

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35969
Nom	Empresa familiar
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1315 - Grau de Finances i Comptabilitat	Facultat d'Economia	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1315 - Grau de Finances i Comptabilitat	23 - Optativitat de 4º curs	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
TOMAS ESTRADA, JOSE ALVARO	105 - Direcció d'Empreses 'Juan José Renau Piqueras'

RESUM

En l'actualitat un percentatge molt alt de l'activitat econòmica es desenvolupa en el si de les empreses familiars, i, a més són la que més ocupació generen. Els estudiants del Grau en Finances i Comptabilitat han de conèixer en profunditat les empreses familiars com l'element més important de l'activitat econòmica.

Així mateix, els estudiants poden aconseguir en este curs adquirir un coneixement de les fortaleces i debilitats d'este tipus d'empreses; descobriran com controlar unes i reforçar les altres per a incrementar l'èxit i assegurar la continuïtat de l'empresa.

En el curs s'estudiaran els grans temes de la successió, els canvis de generació, la incorporació i retribució de familiars, el paper dels professionals o la confecció d'un Protocol Familiar que ordene i regule totes les relacions entre la família i l'empresa. Els alumnes del Grau en Finances i Comptabilitat podran aprendre i assimilar un conjunt de conceptes sòlids i nous des dels quals entendre amb més claredat les qüestions estratègiques, organitzatives i humanes presents de forma ineludible en qualsevol empresa. Els punts clau d'una bona direcció, les claus de diagnòstic i les pautes per a actuar estan inclosos en este programa que pretén contribuir a una millor formació dels futurs empresaris.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Al ser una assignatura de caràcter global, es necessari que l'alumne tinga coneixements de Fonaments de Direcció d'Empreses, Direcció Estratègica, Dret Civil, Dret Mercantil, Sistema Fiscal i Dret Laboral.

COMPETÈNCIES

1315 - Grau de Finances i Comptabilitat

- Conèixer les peculiaritats de les empreses familiars i el seu impacte sobre la direcció de l'empresa.
- Conèixer la legislació que afecta les empreses familiars.
- Adquirir les habilitats necessàries per determinar el moment més oportú així i el procés familiar i empresarial més escaients per posar en marxa els diversos òrgans de govern, les polítiques i les normes de funcionament intern de la família i de l'empresa.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- Conèixer la percepció de les empreses familiars de les diferents fonts per alçar finançament.
- Identificar els punts forts i febles d'una EF.
- Identificar les fonts de conflicte més freqüents en una empresa familiar i saber com posar en marxa el procés d'elaboració d'un protocol.
- Conèixer com afecta la legalitat vigent al funcionament de les empreses familiars.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ A L'EMPRESA FAMILIAR

- 1.1. Concepte d'empresa familiar.
- 1.2. Evolució històrica
- 1.3. Tipus d'empresas familiars
- 1.4. L'empresa familiar en la economia espanyola
- 1.5. L'empresa familiar en la Comunitat Valenciana.
- 1.6. L'empresa familiar en el context Europeu

2. CREACIÓ Y EVOLUCIÓ DE L'EMPRESA FAMILIAR: EL CICLE DE VIDA

- 2.1. Etapes de la empresa familiar
- 2.2. Models d'empresa familiar.
- 2.3. La societat de germans
- 2.4. El consorci de cosins
- 2.5. Adaptació de les estructures a l'evolució

3. EL PROTOCOL FAMILIAR

- 3.1. Concepte
- 3.2. Finalitat de el protocol familiar
- 3.3. Parts del procés del protocol familiar
- 3.4. Contingut bàsic del protocol familiar
- 3.5. Estructura documental
- 3.6. Factors d'èxit

4. ORGANIZACIÓ I GESTIÓ DE L'EMPRESA FAMILIAR

- 4.1. L'empresa familiar versus família empresaria
- 4.2. Òrgans de govern de l'empresa familiar:
- 4.3. Relacions entre la família i la empresa
- 4.4. Perfeccionament del govern de l'empresa familiar

5. LIDERATGE EN L'EMPRESA FAMILIAR

- 5.1. Teories del lideratge.
- 5.2. El lideratge en l'empresa
- 5.3. El lideratge en la família
- 5.4. Selecció de futurs líders.
- 5.5. Lideratge e imatge pública

6. PROBLEMES I RESOLUCIÓ DE CONFLICTES EN L'EMPRESA FAMILIAR

- 6.1. Problemes generacionals
- 6.2. Quan, com y a qui transmetre.
- 6.3. El procés de successió en l'empresa familiar
- 6.4. Professionalització de l'empresa familiar.
- 6.5. Chief Emotional.

7. LA ESTRATÈGIA EN L'EMPRESA FAMILIAR

- 7.1. Estratègies corporatives
- 7.2. Estratègies competitives
- 7.3. Estratègies internacionals
- 7.4. Estratègies de gestió del patrimoni familiar.

8. ASPECTES FISCALS DE L'EMPRESA FAMILIAR

- 8.1. L'impost sobre el patrimoni
- 8.2. L'impost sobre successions i donacions

9. ASPECTES MERCANTILS I SUCCESSORIS DE L'EMPRESA FAMILIAR

- 9.1. Conflictes entre socis i protecció del soci minoritari.
- 9.2. El testament i l'herència
- 9.3. Partició de l'herència

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Elaboració de treballs en grup	24,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	30,00	0
Preparació de classes de teoria	13,50	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Per a assolir els objectius proposats, s'utilitzarà una combinació de classes teòriques i pràctiques.

Les **classes teòriques** es desenvoluparan mitjançant lliçons magistrals que es recolzaran en el manuals de referència referenciats més endavant i les explicacions donades en la classe. Així, el material d'estudi es compondrà dels apunts de classe completats amb capítols de les referències bibliogràfiques.

Les **classes pràctiques** tenen com a objectiu apropar l'alumne a la realitat i facilitar-li la posta en pràctica del coneixements teòrics adquirits, i el desenvolupament de competències i habilitats. Per a aconseguir-ho, s'utilitzarà una combinació de metodologies que podrien ser: la resolució de casos, conferències impartides per empresaris i professionals que treballen a l'EF, assistència a seminaris i visites a empreses.

Mitjançant aquesta metodologia, l'assignatura pretén de traslladar a l'alumne una visió fidel de la realitat i un conjunt de coneixements, habilitats i competències d'indubtable i immediata aplicació pràctica.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es compon de dues parts:

a) **Examen.** El 60% de la nota final es correspon amb la qualificació obtinguda en un examen escrit que podrà tindre preguntes teòrico-pràctiques, preguntes de desenvolupament teòric i comentaris sobre casos pràctics.

b) **Avaluació continua.** El 40% restant de la nota s'obindrà de les qualificacions aconseguides al llarg del curs basades en l'entrega i/o presentació dels treballs requerits pels professors. La data de realització d'aquestes activitats serà anunciada amb antelació. Aquestes activitats podran realitzar-se individualment o en grup.

La nota total serà una mitjana ponderada de les dues qualificacions, sempre i quan la puntuació en cadascuna d'elles siga igual o superior a 5. Una qualificació inferior a 5 punts en qualsevol part implica el suspens de l'assignatura. Una qualificació inferior a 5 punts en la nota final implica el suspens de l'assignatura.

Els alumnes que, per qualsevol motiu, no puguin assistir a la totalitat o a part de les classes pràctiques hauran de posar-se en contacte amb el professor de l'assignatura abans del 24 de setembre de 2021. Les dates de lliurament d'activitats i treballs es publicaran a l'aula virtual. Els treballs lliurats fora de termini tindran una penalització de 3 punts sobre 10. En tot cas, els lliuraments amb un retard de més de 48 hores no s'admetran en cap concepte.

El sistema d'avaluació es mantindrà en les dues convocatòries oficials de l'assignatura. La nota de la part **b** de l'avaluació contínua es podrà mantenir en cas de tenir una nota superior o igual a 5 (només pot mantenir-se per a la segona avaluació del present curs, i no pot usar-se en altres futures matrícules, ni cursos). Si aquest part està suspesa, l'examen de la part **a** es completarà amb una prova que permeta avaluar, si escau, les activitats d'avaluació contínua classificades com recuperables, mantenint-se les notes de les activitats d'avaluació contínua no recuperable. En segona convocatòria, si l'alumne té l'avaluació contínua aprovada, no s'examinarà de la teoria (part **a**). En cas de tenir suspesa l'avaluació contínua (part **b**) l'alumne s'examinarà d'un cas, o de diversos mini casos, similars als realitzats durant el curs i d'acord amb la matèria de teoria impartida.

8part a)

i

REFERÈNCIES

Bàsiques

- CORONA, J. (2017): Empresa familiar: anàlisi estratègic. Ediciones Deusto, Barcelona, 2017
- CAMISON, C. y RIOS, A. (2016): El protocolo familiar: metodologías y recomendaciones para su desarrollo e implantación. Editorial Tirant lo Blanch.
- GALLO, M.A. (1995). Empresa Familiar. Texto y Casos. Editorial Praxis.

Complementàries

- CORONA, J. (2011): Empresa familiar: aspectos jurídicos y económicos. Ediciones Deusto, Barcelona.
- PÉREZ-RODRIGUEZ, M.J. BASCO, R.GARCÍA TENORIO, J. GIMÉNEZ, J. SÁNCHEZ I. (2007): Fundamentos en la dirección de la Empresa Familiar. Emprendedor, empresa y familia. Thompson-Cívitas, Madrid.
- CAMISÓN, C. Y VICIANO, J. (2015): Dirección y organización del gobierno y propiedad de la empresa familiar. Editorial Tirant lo Blanch
- AMAT, J.M. (Coord.), (2004): La sucesión en la empresa familiar. Colección del Instituto de la Empresa Familiar. Editorial Deusto

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

En cas d'aplicar la Addenda, el sistema d'evaluació canvia i se substitueix per un nou sistema d'avaluació que incrementa el pes de l'evaluació contínua, que passa a ponderar el 60 % (6 punts) i 40 % la prova escrita (4 punts). Serà imprescindible aprovar aquesta prova escrita per a tenir en compte la qualificació contínua. El canvi en la ponderació de l'evaluació contínua i de la prova escrita, només tindrà lloc en els casos que benefici l'estudiant per evitar possibles efectes negatius retroactius.